

ARAŞTIRMA / RESEARCH

Senaryo-Temelli Simülasyon Yönteminin Öğrencilerin Öz-Etkinlik Algı Düzeyleri Üzerindeki Etkisi*Effect of Scenario-Based Simulation Method on Self-Efficacy Perception Levels of Students*

Esra AKIN KORHAN, Doç.Dr.¹, Ayşe AKBIYIK, Arş. Gör.Dr.¹, Merve KIRŞAN, Yüksek Lisans Öğr.², Emre NAMIK, Yüksek Lisans Öğr.², Derya UZELLİ YILMAZ, Dr. Öğr.Üyesi¹, Burcu CEYLAN, Dr. Öğr.Üyesi¹, Yasemin TOKEM, Prof.Dr.³

¹İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, İzmir

²İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, İzmir (Yüksek Lisans Öğrencisi)

³İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği Dalı, İzmir

Kabul tarihi/Accepted: 12.09.2018

İletişim/Correspondence:

Ayşe AKBIYIK, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Balatçık Kampüsü Çiğli -İzmir

E-posta: ayseakbyk@hotmail.com

Bu çalışma 28 Haziran-1 Temmuz 2018 tarihleri arasında "ERPA International Congresses on Education 2018" bilimsel etkinlikte sözlü sunum olarak sunulmuştur.

Özet

Amaç: Bu çalışmada, senaryo-temelli simülasyon yönteminin hemşirelik öğrencilerinin öz-etkinlik algıları üzerindeki etkinliğinin belirlenmesi amaçlandı. **Gereç ve Yöntem:** Yarı deneysel tipte olan araştırma, 2017-2018 eğitim ve öğretim yılı İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde Hemşirelik Esasları dersini alan ve temel hemşirelik beceri laboratuvarına ve çalışmaya katılım sağlayan 129 öğrenci ile gerçekleştirildi. Araştırmada, Hemşirelik Esasları dersi beceri laboratuvarı uygulamasında senaryo-temelli simülasyon yöntemi kullanıldı. Laboratuvar eğitimi öncesinde ve sonrasında öz-etkinlik ölçeği ile öğrencilerin öz-etkinlik algı düzeyleri belirlendi. Verilerin çözümlenmesinde tanımlayıcı istatistikler; iki ortalama arasındaki farkın analizi için "paired samples t test" kullanıldı. **Bulgular:** Hemşirelik öğrencilerinin laboratuvar eğitimi öncesinde ve sonrasında öz-etkinlik ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları eğitim öncesinde 71.50±11.23, eğitim sonrasında 74.43±10.22 olarak saptandı. Temel hemşirelik beceri eğitiminde kullanılan senaryo-temelli simülasyon yönteminin öğrencilerin öz-etkinlik algılarının artışına önemli ölçüde katkı sağladığı belirlendi (p<.001). **Sonuç:** Çalışmada, temel hemşirelik beceri laboratuvarına entegre edilen senaryo-temelli simülasyon yönteminin öğrencilerin öz-etkinlik algı düzeylerinde belirgin artış sağladığı tespit edildi. Laboratuvar eğitiminde bu yöntemin kullanımı ile ilgili olarak öğrencilerden pozitif geri bildirimler alındı. Bu bağlamda, senaryo-temelli simülasyon yönteminin temel hemşirelik beceri eğitimine entegre edilmesinin öğrencilerin öz-etkinlik algısını belirgin düzeyde arttıracığı ve öğrencilerin klinik ortama hazır olmalarına da katkı sağlayacağı düşünülmektedir

Anahtar kelimeler: Öğrenci, simülasyon, senaryo temelli simülasyon, öz-etkinlik.

Abstract

Objective: It was aimed to determine the effect of scenario-based simulation method on self-efficacy perceptions of nursing students. **Material and Method:** This study, which has a semi-experimental design, was carried out with 129 students who were attending Fundamentals of Nursing course and who participated in the basic nursing skills laboratory and studied in the 2017-2018 academic year in Faculty of Health Sciences in İzmir Kâtip Çelebi University. Scenario-based simulation method was used in the practice of Fundamentals of Nursing Skill laboratory in this study. Self-efficacy perception levels of the students were determined before and after the laboratory practice. Descriptive statistics in the analysis of data; "paired samples t test" to analyse the difference between two means were used. **Findings:** It was determined that the mean score of the nursing students' obtained from self-efficacy scale before and after the laboratory practice were 71.50±11.23 and 74.43±10.22, respectively. It was determined that scenario-based simulation method used in basic nursing skills training contributed to the increase of self-efficacy perceptions significantly (p<.001). **Conclusion:** In the study, scenario-based simulation method integrated into basic nursing skills laboratory was found to provide a significant increase in self-efficacy perception level of the students. Positive feedbacks were received from students regarding the use of this method in laboratory training. In this context, it was concluded that integrating the scenario-based simulation method into the basic nursing skills training will significantly increase the students' self-efficacy perception and contribute to the students being ready for clinical environment.

Keywords: Student, simulation, scenario based simulation, self-efficacy.

Giriş

Hemşirelik eğitimi, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor öğrenme alanlarını kapsayan teori ve uygulama bileşenlerinden oluşur (Morgan, 2006). Hemşirelik beceri laboratuvarı psikomotor beceri eğitiminin en önemli alanıdır. Hemşirelik beceri laboratuvarı eğitiminin amacı, hemşirelik öğrencilerine güvenli bir ortamda psikomotor becerileri ve hemşirelik bakımını öğretmektir (Ewertsson, Allvin, Holmström & Blomberg, 2015). Laboratuvar eğitimi, hemşirelik öğrencilerine “uygulama ile öğrenme” olanağı sunar. Hemşirelik beceri laboratuvarı eğitimi, kontrollü ve güvenli öğrenme ortamı sağlayarak öğrencilere psikomotor becerileri öğrenmelerine, teorinin uygulama ile birlikte kombine edilmesine, kendi kendilerine öğrenme deneyimi yaşamalarına ve gerçek bir klinik ortam için hazır oluşunun geliştirilmesine fırsat verir (Baxter, Akhtar-Danesh, Valaitis, Stanyon & Sproul, 2009; Li, 2016; Moule, Amanda, Sales & Lockyer, 2008). Laboratuvar eğitimi öğrencide hedeflenen psikomotor davranışların kazandırılmasında öğrencinin öğrenme sürecine dahil olabileceği interaktif yöntemlerin kullanılması son derece önemlidir (Terzioğlu vd., 2012). Temel hemşirelik beceri eğitimi maksimum etkinlik için hangi eğitim metodunun laboratuvar eğitimi sürecine dahil olması gerektiği henüz kesinlik kazanmamakla birlikte, temel hemşirelik becerilerinin öğretimi ve gerçek klinik ortamı taklit etmek için tasarlanmış simülasyon tekniklerinin yararlı olabileceği bildirilmektedir (Jeffries, 2005).

Laboratuvar eğitimi simülasyon yönteminin kullanılmasının, öğrenci performansını artırmakla birlikte eleştirel düşünme, karar verme becerilerini geliştirdiği, öz güveni artırdığı, ekip işbirliğini ve iletişimini geliştirdiği bildirilmektedir (Baxter vd., 2009; Ewertsson vd., 2015; Ünver & Başak, 2016). Hemşirelik eğitiminde simülatörler ile rol oynama, simülasyon yazılım, video, DVD'lerinin kullanımı ya da sanal gerçeklik yaratılması, bilgisayar kontrollü simülatörler ve interaktif hasta simülatörleri gibi simülasyon uygulamaları kullanılmakla birlikte, kompleks olmayan senaryolara temellendirilen “senaryo-temelli simülasyon”un temel hemşirelik beceri eğitimine ve değerlendirmeye katkı sağladığı fikri ilgili literatürlerce desteklenmektedir (Görüş, Bilgi & Bayındır, 2014; Mikkelsen, Reime & Harris 2008; Terzioğlu vd., 2012; Uysal, 2016; Wilson, Shepherd, Kelly & Pitzner, 2005). Senaryo-temelli simülasyon yönteminin, temel hemşirelik becerilerini öğretmekle birlikte, öğrencilerin olumlu bir öğrenme deneyimi yaşamalarına da olanak tanıdığı bildirilmektedir (Moule vd., 2008).

Senaryo-temelli simülasyon, gerçekleştirilmesi beklenen hedef ve davranışların yapılandırılmış bir senaryo çerçevesinde, öğrencinin kendisini senaryodaki rol yerine koyarak karşılaştığı problemleri çözebilecek hedef ve davranışları gösterebilmesi temeline dayanan bir öğrenme modelidir. Çalışmalarda senaryo-temelli simülasyon yönteminin iletişim, özgüven, klinik karar verme sürecini hızlandırma, eleştirel düşünmeyi geliştirme alanlarında belirgin artış sağladığı bildirilmektedir. Ayrıca, öğrencilerin öz-etkinlik algı düzeyinde de artış sağladığı fikri ileri sürülmektedir (Alinier, Hunt & Gordon, 2004; Bambini, Washburn & Perkins 2009; Hsu, Chang & Hsieh, 2015).

Öz-etkinlik, bireyin belli bir eylemi başarıyla yapma veya olayları kontrol edebilme algısı veya yargısı ya da bireyin

belirli bir performans düzeyini başarma kapasitesine ilişkin yargısı olarak tanımlanmaktadır (Gözüm & Aksayan 1999). Hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulamaya başlamadan önce öz-etkinlik algı düzeylerinin yüksek olması, klinik uygulama eğitiminde maksimal düzeyde verimlilik sağlamaya katkı sağlayacaktır (Yiğitbaş & Yetkin, 2003). Bu nedenle son yıllarda hemşirelik öğrencilerini klinik ortama hazırlama, klinik uygulamalarda öz-etkinlik ve özgüveni arttırmak için hemşirelik eğitiminde bazı müfredat değişikliklerine gidilmiştir (Terzioğlu vd., 2012). Benzer şekilde çalışmanın yürütüldüğü kurumda hemşirelik esasları dersinin temel hemşirelik beceri laboratuvarı eğitimine senaryo-temelli simülasyon yöntemi entegre edilmiştir.

Amaç

Bu çalışmada, senaryo-temelli simülasyon yönteminin hemşirelik öğrencilerinin öz-etkinlik algıları üzerindeki etkinliğinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Tipi: Bu çalışma, temel hemşirelik beceri laboratuvarı eğitiminde senaryo-temelli simülasyon yönteminin kullanılmasının hemşirelik öğrencilerinin öz-etkinlik algı düzeylerine olan etkisini inceleyen yarı deneysel tipte bir çalışmadır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi: Araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim ve öğretim yılı İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde Hemşirelik Esasları dersi alan (N=184) öğrenci oluşturmaktadır. Herhangi bir örneklem seçim yöntemi kullanılmamış olup, ilgili dersi alan, temel hemşirelik beceri laboratuvarına katılan ve araştırmaya gönüllü olan 129 öğrenci araştırmanın örneklem grubunu oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları ve Veri Toplama Araçlarının Uygulanması: Araştırma verileri, Hemşirelik Esasları dersi beceri laboratuvarı uygulamasının gerçekleştirildiği dönem olan Şubat 2018 ile Nisan 2018 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırmada, senaryo-temelli simülasyon yönteminin hemşirelik öğrencilerinin öz-etkinlik algısına olan etkisinin değerlendirilmesinin yapılabilmesi için öz-etkinlik ölçeği kullanılmıştır.

Öz-Etkinlik Ölçeği: 1982 yılında Sherer ve arkadaşları tarafından geliştirilen ve 1999 yılında Gözüm ve Aksayan (1999) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış; Türetgen ve Cesur tarafından 2007 yılında revize edilerek son hali oluşturulan Öz-Etkinlik Ölçeği'nin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .81, test-tekrar test güvenilirliği .82 olarak saptanmıştır (Türetgen & Cesur, 2007). “Öz-Etkinlik” 5'li Likert tipi bir öz-değerlendirme ölçeğidir. Zorluklara Atılma-Mücadele, İşe Başlama-Tamamlama ve Sosyal Etkinlik alt boyutlarından oluşan 19 maddelik ölçekte, her bir madde için; 1-“beni hiç tanımlamıyor”, 2-“beni biraz tanımlıyor”, 3-“kararsızım”, 4-“beni iyi tanımlıyor”, 5- “beni çok iyi tanımlıyor” seçenekleri mevcuttur. Ölçekten en az 19, en fazla 95 puan alınabilmektedir. Ölçekten alınan toplam puanın yüksek olması, bireyin öz etkinlik algısının iyi düzeyde olduğunu göstermektedir (Türetgen & Cesur, 2007). Ölçek kullanım izni araştırmacılar tarafından alınmıştır. Bu çalışmada Öz-Etkinlik ölçeği öğrencilere beceri laboratuvarı eğitimine başlamadan önce ve eğitim tamamlandıktan sonra olmak

üzere iki kez uygulanmıştır. Eğitim öncesi Cronbach Alfa katsayısı 0.86, eğitim sonrası 0.85 olarak saptanmıştır.

Uygulama öncesinde öğrencilere çalışma ile ilgili açıklama yapıldı. Çalışmaya katılmaya gönüllü öğrencilerden, eğitim öncesinde ve sonrasında dağıtılan formlarda aynı rumuzu kullanmaları istendi. Ölçeğin öğrenciler tarafından doldurulma süresi yaklaşık 5 dakikadır.

Senaryo-temelli simülasyon uygulaması: 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında Hemşirelik Esasları dersi beceri laboratuvarı uygulamasında kullandığımız senaryo-temelli simülasyon uygulaması hazırlık ve uygulama aşamaları olmak üzere iki adımda gerçekleştirildi.

Hazırlık Aşaması: Bu aşamada laboratuvar uygulaması öncesinde uygulamada görev alan öğretim elemanı/mentörler, simülasyon ve senaryo-temelli simülasyon yöntemi ile ilgili bir günlük eğitime tabi tutuldu. Bezer şekilde, laboratuvar uygulaması öncesinde dersi alan ve laboratuvara katılım sağlayacak öğrencilere senaryo-temelli simülasyon yöntemi ve sürecin nasıl işleyeceği ile ilgili bilgiler ayrıntılı bir şekilde aktarıldı. Hemşirelik Esasları dersi kapsamında yer alan "Asepsi-Enfeksiyon Kontrolü, Yaşam Bulguları, Yatak Başı Hasta Bakımı, Sıcak ve Soğuk Uygulamalar, Vücut Mekaniği ve Hareket Sistemi Uygulamaları, İlaç Uygulamaları, Solunum Sistemi Uygulamaları, Sindirim Sistemi Uygulamaları, Üriner Sistem Uygulamaları ve Boşaltım Sistemi Uygulamaları" başlıklı konu içeriklerinde yer alan becerilere yönelik öğrenme hedefleri oluşturuldu. Simülasyon ve senaryo yazma süreci ile ilgili eğitim almış kişiler tarafından Ünver ve Başak (2016) tarafından geliştirilen şablonlar (Ünver & Başak, 2016) referans alınarak her bir beceriye yönelik senaryolar hazırlandı; hazırlanan senaryolar laboratuvar eğitiminde görev alan öğretim elemanı/mentörlerin görüşüne sunulup, grubun önerileri doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapıldı. Her bir senaryo şablonunda öğrencinin gerçekleştirdiği uygulamaya ilişkin, sırasıyla kendini değerlendirmesi, akran değerlendirmesi ve öğretim elemanının değerlendirmesini yapabileceği "reaksiyon, tanımlama, analiz ve özetleme" aşamalarına ilişkin sorulara yer verildi.

Uygulama Aşaması: Bu aşamada, öncelikle Hemşirelik Esasları Beceri Laboratuvarı konu akışı temel alınarak gün içerisinde uygulanması planlanan beceri, 25'er kişilik öğrenci gruplarına öğretim elemanı/mentör tarafından düşük gerçeklikli manken üzerinde demonstrasyon metodu ile anlatıldı. Bu ortak anlatım eylemi sonrasında öğrenciler 7 veya 8 kişilik gruplara ayrıldı. Her bir grupta ilgili temel hemşirelik becerisi, senaryo şablonları doğrultusunda her bir öğrenci tarafından uygulandı. Senaryo uygulamaları esnasında grupta görevli öğretim elemanı/mentör tarafından ilgili becerinin adımlarını içeren kontrol listeleri

doğrultusunda her bir öğrencinin değerlendirilmesi yapıldı. Her bir beceriye ilişkin senaryo uygulamasının hemen ardından geribildirim yapıldı. Senaryonun uygulanması sürecinde öğretim elemanı/mentör öğrenciye hiçbir müdahalede bulunmayıp, geribildirim sonrasında hatalı beceri adımlarını iyileştirmeye yönelik "göster-yap" metodu kullanıldı.

Verilerin Analizi: Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 16.0 istatistik paket programı kullanıldı. Verilerin çözümlenmesinde tanımlayıcı istatistikler, iki ortalama arasındaki farkın analizi için "paired sample t test" kullanıldı. Değerlendirmede "p" değerinin .05'ten küçük olması halinde ortalamalar arasındaki fark anlamlı olarak kabul edildi.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın yürütülebilmesi için araştırma katılımcılarından sözlü onam ve kurumdan dekanlık oluru alınmıştır.

Bulgular

Araştırmada Hemşirelik Esasları dersinin temel hemşirelik beceri laboratuvarı eğitiminde simülasyon-temelli yöntem kullanıldı. Öğrencilerin öz-etkinlik ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları laboratuvar eğitimi öncesinde 71.50 ± 11.23 , eğitim sonrasında 74.43 ± 10.22 'dir (Tablo 1). Öğrencilerin Zorluklara Atılma-Mücadele, İşe Başlama-Tamamlama ve Sosyal Etkinlik ölçek alt boyutlarında aldıkları puan ortalamaları sırasıyla eğitim öncesinde 31.72 ± 5.91 , 26.09 ± 4.71 , 13.69 ± 3.49 ; eğitim sonrasında 32.99 ± 5.08 , 26.99 ± 4.38 ve 14.45 ± 3.35 'dir (Tablo 1). Senaryo-temelli simülasyon yönteminin öğrencilerin Zorluklara Atılma-Mücadele ($p < .01$), İşe Başlama-Tamamlama ($p < .01$) ve Sosyal Etkinlik ($p < .01$) algılarının yükselmesine sağladığı katkı anlamlı düzeydedir (Tablo 2).

Tartışma

Hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulamaya yeterince hazırlanması öz-etkinliklerinin gelişmesi noktasında önemlidir. Klinik ortam için öğrencinin yeterince hazırlanmaması, öğrencilerin uygulamalarda olumsuz deneyimler yaşamasına, bunun sonucunda da öğrencilerin öz-etkinlik algılarının daha da zedelenmesine neden olacağı bildirilmektedir (Terzioğlu vd., 2012; Zengin, 2007). Öz-etkinlik ile performans arasında döngüsel bir ilişkinin olduğu gerçekliği kabul edildiğinde (Scholz, Doña, Shonali & Schwarzer, 2002) klinik uygulamada öz-etkinlik algısı olumsuz yönden etkilenen öğrenci daha fazla hata yapmaya meyilli olacaktır. Nitekim bu durum hemşire araştırmacılar tarafından fark edilmiş olup, öğrencileri klinik ortama hazırlamak, klinik uygulamalarda öz-etkinlik ve özgüven algı düzeylerini arttırmak için müfredat çalışmaları başlatılmıştır (Terzioğlu vd., 2012; Tosun, Oflaz, Akyüz, Kaya & Yava, 2008).

Tablo 1. Senaryo Temelli Laboratuvar Eğitimi Öncesi ve Sonrası Öz-Etkinlik Ölçeği Puan Ortalamaları (n=129)

Ölçeğin Alt Boyutları	Ölçek		Eğitim Öncesi			Eğitim Sonrası		
	Madde Sayısı	Puan Aralığı	Minimum-maksimum	X*	SD**	Minimum-maksimum	X	SD
Zorluklara Atılma-Mücadele	8	8-40	9-40	31.72	5.91	9-40	32.99	5.08
İşe Başlama-Tamamlama	7	7-35	10-35	26.09	4.71	10-35	26.99	4.38
Sosyal Etkinlik	4	4-20	4-20	13.69	3.49	4-20	14.45	3.35
Toplam	19	19-95	24-92	71.50	11.23	23-92	74.43	10.22

Tablo 2. Senaryo Temelli Laboratuvar Eğitimi Öncesi ve Sonrası Öz-Etkinlik Ölçeğinin Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (n=129)

Öz-Etkinlik Ölçeği Alt Boyutları	Eğitim Öncesi X±SS	Eğitim Sonrası X±SD	t/p
Zorluklarla karşılaşmaktan kaçınırım			
<i>Eğer bir şey çok karmaşık görünüyorsa denemeye bile kalkışmam</i>			
İlgin ama arkadaşlık etmesi zor olan biriyle tanışsam arkadaşlık etme çabalarımı kısa zamanda keserim			
Yeni bir şey öğrenmeye çalışırken başlangıçta başarılı olmazsam, hemen vazgeçerim	31.72±5.91	32.99±5.08	-3.479/ .001
Beklenmedik problemler ortaya çıktığında onlarla pek de iyi baş edemem			
Bana zor göründüklerinde yeni şeyleri öğrenmekten kaçınırım			
Kolay vazgeçerim			
Yaşamımda karşılaştığım sorunların çoğuyla baş edemiyor gibiyim			
Plan yaptığımda, gerçekleştireceğimden eminimdir			
Sorunlarımdan biri yapmam gerektiğinde bir türlü işe girişmemektir			
Bir işi ilk seferde yapamazsam da yapana kadar denemeye devam ederim			
İşleri tamamlamadan bırakırım	26.09±4.71	26.99±4.38	-2,691/ .008
<i>Hoşlanmadığım ancak yapmam gereken işler varsa, bitirene kadar uğraşırım</i>			
<i>Bir şey yapmaya karar verdiğimde hemen üzerinde çalışmaya başlarım</i>			
<i>Başarısızlık sadece benim daha fazla çabalamamı sağlar</i>			
Yeni arkadaş edinmek benim için zordur			
Tanışmak istediğim biri olursa onun bana gelmesini beklemektense ben ona giderim	13.69±3.49	14.45±3.35	-3,269/ .001
Sosyal toplantılarda kendimi pek de iyi idare edemem			
Arkadaşlarımı arkadaş edinme yeteneğim sayesinde kazandım			
Ölçek Toplam	71.50±11.23	74.43±10.22	-5.129/ .000

Bugün, senaryo-temelli simülasyon yöntemi de dahil olmak üzere birçok simülasyon yöntemi hemşirelik eğitimine entegre edilmesi global çapta oldukça popüler hale gelmiştir. Araştırmalarda, senaryo-temelli simülasyon uygulamasının öğrencilerde klinik karar verme, iletişim, özgüven, öz-etkinlik düzeylerinde ve akademik başarılarında belirgin ölçüde bir artış sağladığı bildirilmektedir (Bambini vd., 2009; Eşer, Orkun & Çetin, 2017; Mikkelsen vd., 2008; Uysal, 2016; Wagner, Bear & Sander, 2009). Senaryo-temelli simülasyon yöntemine ilişkin öğrenci görüşlerinin alındığı araştırmalarda öğrenciler, klinik uygulama öncesinde alınan simülasyon eğitiminin öz-güvenlerini arttırmaya katkı sağladığını bildirmişlerdir (Terzioğlu vd., 2012; Uysal, 2016). Temel hemşirelik beceri laboratuvarında senaryo-temelli simülasyon yönteminin öğrencilerin dikkatini çektiği; öğrenciler tarafından klinik deneyim yaşatması bağlamında değerli bulunduğu çalışmalar mevcuttur (Himes, Ravert & Tingey, 2009; Sharpnack & Madigan, 2012). Çalışmamızda kullandığımız öz-etkinlik ölçeği analizinden elde ettiğimiz bulgular da literatürü destekler niteliktedir. Çalışma sonucunda temel hemşirelik beceri eğitimi laboratuvarında kullanılan senaryo-temelli simülasyon yönteminin öğrencilerin zorluklara atılma-mücadele ($p<.01$), işe başlama-tamamlama ($p<.01$), sosyal etkinlik ($p<.01$) alt boyutlarını kapsayan öz-etkinlik algılarında belirgin düzeyde artış sağladığı belirlendi ($p<.001$). Bu bağlamda, senaryo-temelli simülasyon yönteminin temel hemşirelik beceri eğitimine entegre edilmesiyle öğrencilerin öz-etkinlik algısının artışına katkı sağladığı, buna paralel öğrencilerin klinik uygulamaya hazır oluştuğuna da destek olacağı düşünülmektedir.

Sonuç

Çalışma sonucunda, temel hemşirelik beceri laboratuvarına entegre ettiğimiz senaryo-temelli simülasyon yönteminin öğrencilerin öz-etkinlik algı düzeylerinde belirgin artış sağladığı belirlendi. Bu sonuçlar, temel hemşirelik beceri laboratuvarı eğitimlerine, öğrencinin öz-etkinlik algısını arttıracak ve klinik ortama daha da hazır olma haline katkı sağlayacak senaryo-temelli simülasyon yöntemi de dahil, farklı eğitim yöntemi stratejilerinin entegre edilmesinin yararlı olacağını düşündürmektedir.

Alana Katkı

Hemşirelik öğrencilerinin öz-etkinlik algı düzeylerinin yüksek olması, klinik öğretim sürecinden maksimal düzeyde verimlilik sağlamaya katkı sağlayacaktır. Hemşirelik Esasları dersinin temel hemşirelik beceri laboratuvarı eğitimine senaryo-temelli simülasyon yönteminin entegre edilmesi, öğrencilerin öz-etkinlik algılarını arttıracak ve buna paralel klinik öğretim sürecinin verimliliğine katkıda bulunacaktır.

Çıkar Çatışması

Bu makalede herhangi bir nakdi/ayni yardım alınmamıştır. Herhangi bir kişi ve/veya kurum ile ilgili çıkar çatışması yoktur.

Kaynaklar

- Alinier, G., Hunt, W.B., & Gordon, R. (2004). Determining the value of simulation in nurse education: Study design and initial results. *Nurse Education in Practice*, 4(3), 200-207.
- Bambini, D., Washburn, J., & Perkins, R. (2009). Outcomes of clinical simulation for novice nursing students: Communication, confidence, clinical judgment. *Nursing Education Perspectives*, 30(2), 79-82.

- Baxter, P., Akhtar-Danesh, N., Valaitis, R., Stanyon, W., & Sproul, S. (2009). Simulated experiences: Nursing students share their perspectives. *Nurse Education Today*, 29(8), 859-866.
- Eşer, İ., Orkun, N., Çetin, P. (2017). Hemşirelik imajı ve 1950'li yıllarda bir seri ilan. *DEUHFED*, 10(4), 275-278.
- Ewertsson, M., Allvin R., Holmström I.K., & Blomberg, K. (2015). Walking the bridge: nursing students' learning in clinical skill laboratories. *Nurse Education in Practice*, 15(4), 277-283.
- Göriş, S., Bilgi N., & Bayındır S.K. (2014). Hemşirelik eğitiminde simülasyon kullanımı. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 25-29.
- Gözüm, S., & Aksayan, S. (1999). Öz-etkililik-yeterlilik ölçeği'nin Türkçe formunun güvenilirlik ve geçerliliği. *Atatürk Üniv. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 2(1), 21-34.
- Himes, D., Ravert, P., & Tingey, C. (2009). Engaging Nursing students in the fundamental skill lab: Scenario based simulations. *Clin Simulation Nurs.*, 5(3), e-140.
- Hsu, L.L., Chang W.H., & Hsieh, S.I. (2015). The Effects of scenario-based simulation course training on nurses' communication competence and self-efficacy: A randomized controlled trial. *Journal of Professional Nursing*, 31(1), 37-49.
- Jeffries, P. R. (2005). A framework for designing, implementing, and evaluating simulations used as teaching strategies in nursing. *Nurs Educ Perspect*, 26(2):96-103.
- Li, A. M. L. (2016). Simulation-based clinical skill training to promote effective clinical learning with simulation evaluation rubrics in nursing education. *International Journal of Information and Education Technology*, 6(3), 237-242.
- Mikkelsen, J., Reime M.H., & Harris A.K. (2008). Nursing students' learning of managing cross-infections - scenario-based simulation training versus study groups. *Nurse Education Today*, 28(6), 664-671.
- Morgan, R. (2006). Using clinical skills laboratories to promote theory-practice integration during first practice placement: An Irish perspective. *Journal of Clinical Nursing*, 15(2), 155-161.
- Moule, P., Amanda W., Sales R., & Lockyer, L. (2008). Student Experiences and mentor views of the use of simulation for learning. *Nurse Education Today*, 28(7), 790-797.
- Scholz, U., Doña B.G., Shonali, S.S., & Schwarzer, R. (2002). Is general self-efficacy a universal construct? psychometric findings from 25 countries. *European Journal of Psychological Assessment*, 18(3), 242-251.
- Sharpnack, PA. & Madigan, E.A. (2012). Using Low-Fidelity Simulation with Sophomore Nursing Students in a Baccalaureate Nursing Program. *Nurs Educ Perspect*, 33(4): 264-265.
- Terzioğlu, F., Kapucu, S., Özdemir, L., Boztepe, H., Duygulu, S., Tuna, Z., et al. (2012). Simülasyon yöntemine ilişkin hemşirelik öğrencilerinin görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, 19(1): 16-23.
- Türetgen, İ.Ö., & Cesur, S. (2007). Öz etkinlik ölçeği'nin psikometrik özellikleri-II, <http://toad.edam.com.tr/olcek/oz-etkinlik-olcegi>. Erişim Tarihi: 16.05.1028
- Tosun, N., Ofiaz, F., Akyüz, A., Kaya, T., & Yava, A. (2008). "Hemşirelik yüksek okulu öğrencilerinin intörn eğitim programından beklentileri ile program sonunda kazanım ve önerilerinin değerlendirilmesi. *Gülhane Tıp Dergisi*, 50: 164-171.
- Uysal, N. (2016). Improvement of nursing students' learning outcomes through scenario-based skills training. *Revista Latino-Americana de Enfermagem*, 24(0): e2790.
- Ünver, V., & Başak T. (2016). Simülasyona dayalı eğitimde senaryo yazma süreci. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi Cerrahi Hemşireliği Özel Sayısı*, 2(1): 70-78.
- Wagner, D., Bear, M., & Sander J. (2009). Turning simulation into reality: Increasing student competence and confidence. *J Nurs Educ.*, 48(8): 465-467.
- Wilson, M., Shepherd, I., Kelly, C., & Pitzner, J. (2005). Assessment of a low-fidelity human patient simulator for the acquisition of nursing skills. *Nurse Education Today*, 25(1):56-67.
- Yiğitbaş, Ç., & Yetkin A. (2003). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin öz-etkililik-yeterlilik düzeyinin değerlendirilmesi. *C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 7(1): 6-13.
- Zengin, N. (2007). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinde öz-etkililik-yeterlilik algısı ve klinik uygulamada yaşanan stresle ilişkisinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 10(1): 49-57.